

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Rješenje br. II Pž-781/88-2 od 19. 09. 1989.

Vijeće: mr. Andrija Eraković, mr. Veljko Vujović, mr. Pave Dević

OGRANIČENJE BRODAROVE ODGOVORNOSTI — OSNIVANJE FONDA ODGOVORNOSTI

Kada je osnovan fond ograničene odgovornosti, postupak se provodi prema Zakonu o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, a ne prema Zakonu o izvršnom postupku — Fond se smatra osnovanim kada se sudu podnese dokaz o polaganju sredstava odobrenih za osnivanje fonda — Nakon osnivanja fonda obustavlja se izvršni postupak i ukidaju se sve prethodno obavljene radnje u izvršnom postupku — Ako je u izvršnom postupku provedenom prije osnivanja fonda ograničene odgovornosti, izvršena djelomična naplata dugovanja, eventualni ostatak dugovanja prema odredbama o brodarovoj ograničenoj odgovornosti odnosit će se samo na dugovanje koje je preostalo nakon osnivanja fonda — Krajnja granica te odgovornosti je svota s kojom je osnovan fond.

Spor se vodi između vlasnika brodova u sudaru u kojemu je jedan od njih potonuo. Vlasnici potonulog broda zahtijevaju naknadu štete. Tuženik se poziva na propise o ograničenju brodarove odgovornosti, kao krajnje granice svoje obveze prema tužiteljima. Za ovaj spor je važno da se prije osnivanja fonda ograničene odgovornosti vodio redoviti izvršni postupak, na temelju kojega su tužitelji djelomično ostvarili svoja potraživanja.

Prije toga, u jednom ranijem postupku, je pravomoćnom presudom tuženik obvezan tužiteljima isplatiti određeni iznos kao naknadu za izgubljeni brod u sudaru.

Spor se uglavnom poslije toga vodi o tumačenju i pravnim posljedicama osnivanja fonda ograničene odgovornosti.

Drugostepeni sud je zauzeo ova stajališta:

Prema pravnom stajalištu ovog drugostepenog suda, pravni institut Fonda ograničene odgovornosti broдача je specifični institut plovidbenog prava, a to se ogleda u ovom:

Postupak u pravnom institutu Fonda ograničene odgovornosti broдача, uređen je, odredbama članova 397. do 423. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi (Sl. list SFRJ broj 22/1977) (u daljnjem tekstu skraćeno ZPUP). To je posebna postupak (*lex specialis*) u odnosu na opći redovni izvršni postupak uređen odredbama Zakona o izvršnom postupku (Sl. l. SFRJ br. 20/78 i 6/80). To se vidi, uspoređivanjem odredbi: člana 68 ZIP, i u odnosu na taj supsidijarni propis; odredbe stava 1. člana 403. ZPUP-a koja propisuje da se u slučaju provođenja izvršnog postupka ili postupka osiguranja potraživanja koja se prema odredbama Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, namiruju iz Fonda ograničene odgovornosti broдача, obustavlja izvršni redovni postupak (odnosno postupak osiguranja) i ukidaju sve provedene izvršne radnje u tome postupku. Još je jasnije izražen odnos ova dva postupka u odredbi stava 4. trećeg člana 403. ZPUP-a. Ona glasi: »Nakon osnivanja Fonda ograničene odgovornosti ne može se više tražiti pokretanje redovnog izvršnog postupka odnosno postupka osnivanja potraživanja koja se prema odredbama ovog zakona namiruju iz osnovanog Fonda ograničene odgovornosti«. To sadržajno znači da jedan postupak isključuje drugi, odnosno specijalni postupak prema odredbama plovidbenog zakonika o namirenju isključivo po kriteriju ograničene odgovornosti broдача iz sredstava Fonda ograničene odgovornosti broдача isključuje primjenu odredaba redovnog izvršnog postupka po Zakonu o izvršnom postupku za ona izvršenja koja su u toku i za buduća izvršenja. Konstitutivno rješenje o odobravanju Fonda ograničene odgovornosti, sud može donijeti, kad utvrdi da su se ispunile pretpostavke materijalnopravne prirode, koje predlagača ovlašćuju na ograničavanje odgovornosti, i pretpostavke koje se odnose na specifičnu likvidnost predloženih novčanih sredstava (čl. 399. u vezi s članom 379. do 383. ZPUP-a). Po odredbi člana 401. st. 1. ZPUP-a od *konstitutivnog značaja* za osnivanje fonda ograničenja odgovornosti je *podnošenje suda dokaza o polaganju sredstava odobrenih za osnivanje fonda*. Eto, baš taj dan, je mjerodavan za određivanje kriterija o sudbini ranije započetog i djelomično izvršenog redovnog izvršnog postupka koji se provodi po odredbama Zakona o izvršnom postupku od dana kada nastupa novi pravni režim ograničene odgovornosti broдача iz sredstava fonda ograničene odgovornosti.

U ovom konkretnom slučaju upravo se radi o takvom slučaju.

Činjenice iz sudskog spisa Okružnog privrednog suda u Splitu u redovnom izvršnom postupku su ove:

1) Na temelju rješenja o izvršenju izdanog na temelju izvršne (djelomične) presude broj P-845/83 izdano je rješenje o izvršenju na novčani iznos od 20,231.700 dinara sa 7,5% zateznih kamata od 24. XI. 1978. godine do isplate i trošak izvršenja od 23.397 dinara, broj I-7385/86 od 15. X. 1986. g.

2) Služba društvenog knjigovodstva SRH, Sjedište 3440 Hvar, je obavijestila sud da je do 12. XI. 1986. godine naplatila ove iznose od dužnika:

Trošak izvršenja i kamate: din	1.129.184
Na ime dijela glavnice: din	6.394.600
	Ukupno: 7.523.784 dinara

Nenaplaćeno na ime glavnice ostaje iznos od 13.837.100 dinara. (Ovaj iznos je ostao nenaplaćen zbog toga što dužnik na žiro računu nije imao sredstava).

3) Iz izvanparničnoga predmeta o ograničenju odgovornosti broдача PZ Zavala iz Hvara (dužnika) Okružnog privrednog suda u Splitu vidi se da je rješenjem toga suda broj IR 8/86-17 od 11. II. 1987. godine toga dana odobren dužniku fond ograničene odgovornosti u svoti od 400.000 dinara za potonuli brod »Planik« neto tonaže 54,85 dana 24. XI. 1978. godine u sudaru s dužnikovim brodom »Plavlje« i da u smislu Odluke o novčanim iznosima ograničenja broдареве odgovornosti, ona se može ograničiti do svote od 4000 dinara po toni, a da drugi podatak za izračunavanje tonaže iznosi 40,89, jer se radi o brodu tonaže ispod 100 tona. Tim rješenjem je broдар (dužnik) pozvan da položi u korist određenog računa suda tu svotu te i predujam 40.000 dinara na ime troškova postupka.

4) Iz službene uplatnice u sudskom spisu vidi se da je dužnik uplatio u fond ograničene odgovornosti Okružnog privrednog suda Split 440.000 dinara dana 12. 02. 1987. godine.

Naime, u smislu odredbi člana 401. ZPUP-a, fond ograničene odgovornosti se smatra osnovanim danom 12. 02. 1987. godine, i od toga dana nema mjesta redovnom izvršnom postupku, jer se daljnji postupak mora voditi po odredbama plovidbenog zakonika. Sad se postavlja pitanje što je s postupkom redovnog izvršenja djelomično provedenoga po rješenju o dozvoli izvršenja do dana 11. 02. 1987. godine. Po članu 403. stav 1. ZPUP-a, savezno s odredbom člana 68. Zakona o izvršnom postupku, po stajalištu ovoga suda, ovaj dio rješenja o izvršenju koji je do toga dana proveden je izvršen i utrnuo je s tim datumom. *Konstitutivno djelovanje* pravnog režima po pravilima o *fond*u ograničene odgovornosti broдача nastupa dana 12. 02. 1987. godine jer je toga dana položen dokaz o (uplaćenom) sudu iznosa u fond od 400.000 dinara i predujam za troškove izvršenja od 4000 dinara.

Slijedom iznesenog ovdje proizlazi, da je pravno djelovanje fonda ograničene odgovornosti od 400.000 dinara, relevantno, *samo* u pogledu nepodmirene svote na dan 12. 02. 1987. godine u iznosu od dinara 13.837.784 i da se ta svota može namiriti (djelomično) iz svote od 400.000 dinara. Ovo, dakako pod pretpostavkom da je tražbina od 13.837.784 dinara uredno prijavljena kao potraživanje vjerovnika i uz daljnju pretpostavku da ne postoji presuda (deklaratorna) o utvrđenju koja glasi da se ova svota ne namiruje iz fonda ograničene odgovornosti iz razloga taksativno navedenih u odredbama člana 392. Zakona o pomorskoj unutrašnjoj plovidbi, zato što je štetan događaj eventualno izazvan osobnom nepažnjom zapovjednika i članova posade broda.

S obzirom da je u ovom predmetu vjerovnik prijavio svoju tražbinu, (i to u iznosu od 30.000.000 dinara!), na ročištu za ispitivanje tražbina, a dužnik to osporio, vjerovnici su rješenjem Okružnog privrednog suda Split od 10. VII. 1987. godine upućeni da u roku od 30 dana podnesu tužbu da se vjerovnikovo potraživanje ne namiruje iz fonda ograničene odgo-

vornosti. To su oni *na vrijeme* učinili dvadesetdevetog dana roka u predmetu Okružnog privrednog suda Split broj P.4543/87 dana 13. VIII. 1987. godine i parnica još uvijek traje, o tome da se potraživanje vjerovnika utvrđeno pravomoćnom presudom P-845/83 ne namiruje iz fonda ograničene odgovornosti PZ Zavala.

Međutim, budući da postupak u predmetu Okružnog privrednog suda Split broj P.4543/87 do dana odlučivanja o ovoj žalbi vjerovnika *nije* pravomoćno *okončan*, to za rješenje ove stvari, u smislu odredbe člana 403. stav 1. ZPUP-a, za sada još *nije relevantno* u ovom izvršnom predmetu koji se vodi po pravilima o redovnom izvršnom postupku. (Odluka parničnog suda broj P 4543/87 bit će relevantna ovdje u nastavku eventualnog izvršnog postupka samo u slučaju ako vjerovnik uspije u toj parnici, jer će se u tom slučaju ovaj postupak moći nastaviti ako se utvrdi da se potraživanje vjerovnika koje nije još namireno ne namiruje iz sredstava fonda ograničene odgovornosti broдача. U protivnom slučaju vjerovnik će se moći namiriti iz sredstava fonda ograničene odgovornosti samo do visine sredstava fonda od 400.000 dinara. Nakon osnivanja fonda ograničene odgovornosti *kamate ne teku* (arg. a contr. odredbe čl. 383. ZPUP-a).

Iz svega iznesenog, a analizirajući u ovom drugostepenom postupku žalbe vjerovnika (list spisa 14 i njegove naknadne podneske s lista spisa str. 15 do 19), činjenice i dokaze iznesene u predmetima prvostepenog suda broj P-845/85, broj R-8/86, broj P.4543/87 i broj I-7385/86, ovaj drugostepeni sud je ustanovio, da su žalbe vjerovnika djelomično osnovane i to u pogledu iznosa od dinara 7.523.754 za koji je redovno izvršenje *provedeno i završeno* i izvršni postupak potpuno *presta*, ja da nisu osnovane žalbe u preostalom dijelu za iznos od dinara 13.837.784. Zbog toga, je prvostepena odluka, u pogledu prvospomenutog iznosa (9,523.754 din) preinačena i pobijano rješenje ukinuto sa svim eventualno provedenim izvršnim radnjama, a u preostalom dijelu u pogledu drugospomenutog iznosa 13.837.784 din s kamatama od početka obveze do osnivanja Fonda) potvrđena kao pravilna i na zakonu osnovana, te odlučeno kao u izreci u toč. I. i II., po odredbama člana 14. i 68. ZIP-a, čl. 403. st. 1. ZPUP i čl. 380. ZPP-a.

Veljko Vujović

Summary

LIMITATION OF SHIP OPERATOR'S LIABILITY — ESTABLISHMENT OF A LIMITED LIABILITY FUND

Once a limited liability fund is established, the procedure is governed by the Law of Maritime and Inland Navigation and not by the Law of Executive Procedure. The fund is deemed to be established when proof of deposit of funds approved for the establishment of the fund is submitted to the court. After the establishment of the fund, the executive procedure is stayed and all previously accomplished activities in the executive procedure are cancelled. If partial payment of the debt is effected in the executive procedure conducted before the establishment of the fund of limited liability, the possible remainder of the debt, according to the provisions regarding the ship operator's limited liability, will relate only to the debt that is left over after the establishment of the fund. The utmost limit of this liability is the sum with which the fund was established.